



## מלחמת ארה"ב עיראק

### היעדרות מעבודה ומוכנות מקומות עבודה בישראל

#### בראי המספרים

הסקר נערך שבועיים לאחר תחילת המלחמה והתייחס לתקופה שבין יום רביעי בשבוע, היום שלפני תחילת המלחמה, ועד ליום תמישי (היום ה-8) למלחמה. הסקר נערך ביוזמת אגף הביטחון שהוטלה עליו האחריות לנושא ההיערכות לשעת חרום בעת מלחמת ארה"ב עיראק במשרד העבודה והרווחה.

מטרת הסקר היתה לבחון שלושה נושאים עיקריים: ראשית, היקף ההיעדרות מעבודה שנמדדה במונחי היעדרות ימים מלאים והחסרת שעות עבודה, שנית: מוכנות מקומות העבודה למקרה של אזעקת אמת שנבחנה לפי המשתתפים הבאים: קיום אמצעי מיגון במקום העבודה, קבלת תידרוך במקומות העבודה ותירגול אישי של מצב אזעקת אמת. שלישית: מוכנות אישית שנמדדה באמצעות שני משתתפים: פתיחת ערכות המגן ונשיאתן למקום העבודה בשבוע הראשון למלחמה. הסקר נערך על מדגם<sup>1</sup> מייצג של כ-1,000 תושבי מדינת ישראל בגיל 18 ומעלה. הממצאים מוצגים לגבי כלל אוכלוסיית השכירים בישראל שהיוו פחות מ-50% מאוכלוסיית המדגם.

#### היצדרות מצבודה בעת המלחמה

היקף ההיעדרויות מהעבודה - על פי נתוני הלמ"ס בישראל כ-2 מיליון שכירים, מהם נעדרו מהעבודה בשל המלחמה ב-8 הימים הראשונים למלחמה וביום שלפני, כ-120 אלף שכירים. שיעור השכירים שנעדרו לפחות יום אחד בתקופה זו עמד על קרוב ל-6%.

כ-59% מסך השכירים שנעדרו הינן נשים והיתרה (41%) הינם גברים. שיעור ההיעדרות בקרב קבוצת הנשים עמד על 8% והיה כפול מזה של הגברים (4%).

יש להדגיש כי המרואיינים התייחסו אך ורק לעילות הקשורות במלחמת ארה"ב עיראק שכללו גם היעדרות הנובעת מגיוס אנשי המילואים. שכיר שנעדר מעבודה, נעדר 2.7 ימים ב-8 הימים הראשונים למלחמה: הגברים נעדרו במוצע כ-4 ימים, בעוד שהנשים פחות מ-2 ימים.

2000.0	סה"כ שכירים, נאלפים
120.0	סה"כ נעדרו ימים מלאים, נאלפים
49.0	מהם: גברים
71.0	נשים
75.0	החסירו שעות עבודה, נאלפים
6%	% הנעדרים ימי עבודה מהשכירים
2.7	ממוצע ימי היעדרות(1), נשים
7.3	סך שעות היעדרות מעבודה (2)

(1) לשכיר נעדר (2) במהלך 8 ימים הראשונים

<sup>1</sup> הסקר בוצע ע"י מכון 'דחף'.

**החסרת שעות עבודה – העדרות חלקית מהעבודה.** היעדרותם של העובדים השכירים כללה לא רק היעדרות מלאה מהעבודה אלא גם החסרת שעות עבודה.

כ- 75 אלף שכירים החסירו שעות עבודה ב- 8 הימים הראשונים למלחמה והם מהווים קרוב ל- 4% מסך השכירים במשק הישראלי. ממוצע שעות ההיעדרות לשכיר שנעדר מעבודתו, בכל 8 הימים הראשונים למלחמה, עמד על 7.3 שעות.

כצפוי, דפוס ההיעדרויות לא היה אחיד במהלך 8 ימי המלחמה הראשונים והיום שקדם לה. בתרשים ניתן לראות את התפתחות שיעור ההיעדרות לפי ימים. על פי דיווחי השכירים שנעדרו

מהעבודה, היעדרותם החלה כבר ביום רביעי, היום שקדם למלחמה: קרוב ל- 38% מסך הנעדרים דיווחו על היעדרות ביום זה. קרוב ל- 90% מסך הנעדרים נעדרו ביום הראשון למלחמה (יום חמישי). אחוז הנעדרים הלך וירד במהלך הימים הבאים, והוא התייצב ברמה שבין 15% ל- 22% החל מיום ראשון (היום ה- 4 למלחמה) ועד ליום חמישי (היום ה- 8 למלחמה).

**סך ההיעדרות מהעבודה במשק** – על פי אומדננו הגיע סך ימי ההיעדרות מהעבודה הכוללים גם את תרגום החסרת שעות עבודה לימי עבודה, להיקף כולל של כ- 400 אלף ימי היעדרות של שכירים ב- 8 הימים הראשונים למלחמה והיום שלפני.

**סיוע בשמרטפות** - שיעור ההיעדרות בשל מלחמת ארה"ב עיראק היה גבוה יחסית במשפחות להן ילדים קטנים. כדי למנוע היעדרות גבוהה יותר הסתייעו חלק מהמשפחות בשירותי שמרטפות מיוחדים, שעל פי דיווחיהם אינם נוהגים להשתמש בהם בימי שגרה. כ- 8% מהמשפחות להם ילדים עד גיל 12 דיווחו על סיוע בשירותי שמרטפות בשכר. משפחה ששכרה שירותי שמרטפות הוציאה בממוצע ב- 8 הימים הראשונים למלחמה כ- 350 ש"ח, אומדן סך ההוצאה של משפחות שהשתמשו בשירותי שמרטפות מיוחדים לילדיהם, כ- 60 אלף משפחות, הגיע לכ- 20 מיליון ש"ח.

### **אוכנות מקומות העבודה**

המוכנות במקומות העבודה נמדדה על פי 5 השאלות המפורטות בתרשים הסמוך.

קרוב ל- 30% מהשכירים בישראל העובדים מחוץ לביתם דיווחו שלא נמצא במקום עבודתם כל אמצעי מיגון בין שהוא מיקלט, ממ"ד או חדר אטום.

רק כ- 60% מתוך השכירים ביקרו באחד מאמצעי המיגון במקום עבודתם.

כ- 27% השתתפו במקום עבודתם בתרגיל המלמד מה לעשות במקרה אזעקה בשעות העבודה, למרות שכ- 40% מהשכירים דיווחו כי במקום עבודתם תירגלו דרכי פעולה למקרה של כוננות. בנוסף, כ- 15% מהשכירים דיווחו כי הוטל עליהם במקום העבודה תפקיד הקשור למוכנות מקומות העבודה במלחמת ארה"ב עיראק.

**המוכנות לקראת אזעקת אמת במקום העבודה**

שאלות על מוכנות	כן (1)	לא (1)
א) האם במקום עבודתך יש מיקלט/ממד/חדר אטום	68%	28%
ב) האם ביקרת בחדר האטום או במקלט שבמקום עבודתך	60%	40%
ג) האם קיבלת תיכונן כיצד להתנהג במקרה של אזעקה בשעות העבודה	54%	46%
ד) האם במקום עבודתך תירגלו לקראת אזעקה בשעות העבודה	40%	58%
ה) האם השתתפת בתרגול לקראת אזעקה בשעות העבודה	27%	70%

(1) היתרה שאינה מסתכמת ל- 100% הינה 'לא יודעי'

## אופנות אישית

המוכנות האישית נבחנה באמצעות שני משתנים שהתייחסו לשאלות הבאות: " האם פתחת את ערכת המגן שלך", וכן: " האם הגעת למקום העבודה עם הערכה", פעילויות שהיו, כזכור, הנחיות פיקוד העורף.

**פתיחת ערכות המגן - כ- 46%** מסך השכירים דיווחו שלא פתחו את ערכת המגן.

**לקיחת ערכת המגן למקום העבודה - כ- 58%** מהשכירים דיווחו שלא נטלו עימם, אף לא ליום אחד, את ערכת המגן למקום העבודה.

האחרים, 42%, מתפלגים בנטילת הערכה למקום העבודה כמפורט בתרשים הסמוך.

ביום הראשון למלחמה (יום חמישי) קרוב ל- 60% מהשכירים לא נטלו עימם את ערכת המגן. השיעור הגיע לשיא בקרב השכירים העובדים בשבת, כ- 80% לא נטלו עימם את הערכות למקום העבודה. בשאר ימי המלחמה שנבדקו בסקר נע השיעור בין 65% ל- 70%.

